

SOTSIAALMINISTEERIUM

COVID-19 vaktsineerimise plaan aprill – juuni 2021

Sotsiaalministeerium

20.04.2021

Sisukord

1. COVID-19 vaksineerimise eesmärk	2
2. COVID-19 vaksineerimise sihtrühmad	3
3. Hetkeolukord ja etapid vaksineerimisvõimaluse avamisel	5
3.1. Sihtrühmade hõlmatuse hetkeolukord	5
3.2. Vaksineerimisvõimaluste avamine II kvartalis	6
4. COVID-19 vaksineerijad ja vaksineerimiskohad	8
5. COVID-19 vaksineerimise juhtimine ja korraldus	9
5.1. COVID-19 vastase vaksineerimise juhtimine	9
5.2. COVID-19 vastase vaksineerimise korralduse põhimõtted	11
5.3. COVID-19 vastaste vaktsiinide logistika	11
5.4. COVID-19 vastaste vaktsiinide tellimine ja vaksineerimine	12
6. COVID-19 vaksineerimise kommunikatsioon	14
Lisa 1. Vaksineerimisega hõlmatused seisuga 19.04.2021 ja II kvartali lõpuks seatud eesmärkide saavutamise ajaline prognoos	15
Lisa 2. Eestisse jõudnud COVID-19 vaktsiinid	17
Lisa 3. Inimesed, kellele terviseseisundi tõttu on mõistlik vaksineerimist pakkuda haiglas	19
Lisa 4. Miinimumnõuded suuremahulisemate COVID-19 vastu vaksineerimiste korraldamiseks väljaspool tervishoiuteenuse osutamise tegevuskohta	20
Lisa 5. COVID-19 vaktsiinide hankimine Eestile	23
Lisa 6. Haiglasse jõudmise tõenäosus COVID-19 haiguse tõttu vanusgruppide lõikes	24

1. COVID-19 vaksineerimise eesmärk

COVID-19 haiguse vastasel vaksineerimisel on Eestis seatud järgmised eesmärgid:

- kaitsta enim haavatavaid Eesti elanikke ehk riskirühmi, kellel on suurem tõenäosus nakatuda kui teistel või kelle nakatumisel võib haigus kulgeda raskemalt (nt tervishoiutöötajad ning hoolekandeesutuste elanikud ja töötajad);
- vähendada/ennetada COVID-19 põhjustatud haigus- ning surmajuhtumeid;
- vähendada koormust tervishoiusüsteemile ja majandusele;
- kaitsta elutähtsaid ja elanikele kriitilisi teenuseid osutavaid töötajaid, et kindlustada ühiskonna normaalne toimimine;
- kaitsta elanikkonda COVID-19 haiguse leviku eest.

Eesti eesmärgid COVID-19 vaksineerimisega hõlmatusel (vt ka Lisa 1) ja tegevuste planeerimisel on¹:

- saavutada 2021. aasta aprilli lõpuks üle 70-aastaste inimeste hulgas vähemalt ühe doosiga vaksineerimise hõlmatus 70%;
- võimaldada alates 2021. aasta maist järk-järgult vaksineerimist kõigile soovijatele järgmiste vanusrühmade kaupa: 60-69, 50-59, 16-49;
- võimaldada 2021. aasta mai lõpuks kõigile riskirühmadesse kuuluvatele inimestele vähemalt ühe doosiga vaksineerimine;
- võimaldada 2021. aasta juuni lõpuks kõigile soovijatele vähemalt ühe doosiga vaksineerimine;
- saavutada 2021. aasta sügiseks 70% hõlmatus täiskasvanud elanikkonnas.

---

¹ Vastavalt Vabariigi Valitsuse 23.02.2021 kinnitatud tegevusprogrammile on COVID-19 haiguse pandeemiast väljumise näitajaks täiskasvanute COVID-19 vastu vaksineerimisega hõlmatus, mille osas soovitakse 2021. aastal saavutada 70%.

2. COVID-19 vaksineerimise sihtrühmad

COVID-19 vaktsiinid saavad Eestisse järk-järguliselt esialgu piiratud koguses pärast EL müügiloa saamist. Seetõttu ei ole seni olnud võimalik kõigile soovijatele vaksineerimist võimaldada.

COVID-19 vaksineerimise prioriteetsed sihtrühmad on määratletud Sotsiaalministeeriumile nõuandvas immunoprofülaktika ekspertkomisjonis.

Nendeks on:

- tervishoiu toimimise tagamiseks tervishoiutöötajad ja tervishoiuasutustes töötavad inimesed – ca 30 000 inimest;
- hoolekandetasutuste töötajad ja elanikud – ca 25 000 inimest;
- kõik üle 70-aastased inimesed ja/või teatud diagnoosidega inimesed, kellel võib haigus kulgeda väga raskelt – ca 370 000 inimest.

Immunoprofülaktika ekspertkomisjon määratles ka täpsemad haigused ja seisundid, mille tõttu inimene kuulub COVID-19 riskirühma. Eesti Perearstide Selts jaotas need kõrge ja väga kõrge riskiga haigusteks ja seisunditeks ning koostas põhimõtted riskirühma kuuluvate inimeste vaksineerimisele kutsumise ajaliseks järjekorraks:

- kõik inimesed vanuses ≥ 80 aastat;
- inimesed vanuses ≥ 70 aastat, kellel esinevad haigused ja seisundid, mille tõttu nad on haiguse raske kulu suhtes väga kõrge või kõrge riskiga;
- kõik inimesed vanuses ≥ 70 aastat sõltumata kaasuvatest haigustest ja 16-69 aasta vanused inimesed, kellel esinevad haigused ja seisundid, mille tõttu nad on haiguse raske kulu suhtes väga kõrge riskiga;
- inimesed vanuses ≥ 60 aastat, kellel esinevad haigused ja seisundid, mille tõttu nad on haiguse raske kulu suhtes kõrge riskiga;
- inimesed vanuses 50-59 aastat, kellel esinevad haigused ja seisundid, mille tõttu nad on haiguse raske kulu suhtes kõrge riskiga;
- inimesed vanuses $\geq 16-49$ aastat, kellel esinevad haigused ja seisundid, mille tõttu nad on haiguse raske kulu suhtes kõrge riskiga.

Väga kõrgeks riskiks loetakse järgmiste haiguste või seisundite esinemine:

- organ- või luuüditransplantatsioon (teostatud kuni 2 aastat tagasi);
- primaarne immuunpuudulikkus;
- lümfoid- ja vereloomekoe pahaloomulised kasvaja (diagnoositud kuni 5 aastat tagasi) või muud kasvaja (diagnoositud kuni 1 aasta tagasi);
- tsüstiline fibroos;
- neerupuudulikkus;
- kesknärvisüsteemi demüeliniseerivad haigused;
- dementsus;
- Parkinsoni tõbi;
- amüotroofiline lateraalsklerooos;
- insult viimase aasta jooksul ja insuldi jääknähtud;
- hematoloogiliste, reumatoloogiliste, gastroenteroloogiliste, neuroloogiliste haigustega inimesed, kes on saanud viimase 5 aasta jooksul immuunsupresseerivat ravi.

Kõrgeks riskiks loetakse järgmiste haiguste või seisundite esinemine:

- diabeet;
- kardioloogilised haigused;
- krooniline bronhiit;
- emfüseem;
- KOK;
- raske astma (suukaudne kortikosteroidravi viimase 5 aasta jooksul, bioloogiline ravi);
- bronhiektasiasid;
- rasvumus (KMI ≥ 40).

Täpsemad riskirühmade jaotuse kriteeriumid ja põhimõtted RHK koodide alusel on kirjeldatud perearstidele mõeldud juhendmaterjalis. Kõigil Eesti elanikel on võimalik www.digilugu.ee kaudu näha, kas nad kuuluvad riskirühma ja broneerida aeg vaksineerimiseks, kui üleriigilise digiregistratuuriga liidestunud vaksineerijad on avanud vabad ajad vaksineerimiseks ja vaksineerimise järjekord on jõudnud nendeni. Kui riskirühma kuuluv inimene ei ole digiregistratuuri kaudu broneerinud vaksineerimiseks aega või see ei ole võimalik, siis helistab vaksineerija talle vaksineerimise järjekorra kätte jõudmisel.

Juhul, kui perearsti hinnangul on tema nimistus inimesi, kellel pole eelnevalt kirjeldatud haiguseid või seisundeid, kuid vajavad kindlasti oma terviseseisundist tulenevalt vaksineerimist (nt harvikaiguse põdeja või muul põhjendatud kaalutlusel), siis võib perearst esmajärjekorras vaksineerida ka neid sõltumata nende vanusest. Samuti võib põhjendatud vajadusel perearsti otsusel vaksineerida eelnimetatud riskirühmade ja arsti otsusel vaksineeritavate inimeste hooldajad või lähikondsed, eriti kui riskirühma kuuluvat inimest ei saa vaksineerida terviseseisundi või vanuse tõttu või ei ole võimalik teda vaksineerida viia.

Järgnevaks prioriteetseks sihtrühmaks ühiskonna toimimise tagamisel on:

- kõrgema nakkusriskiga eesliinitöötajad ja elutähtsate teenuste osutajad (hädaolukorra seaduse tähenduses) kuni ca 150 000 inimest.

Ministeeriumid viisid läbi sihtrühmade kaardistuse, kaasates erinevaid osapooli ja arvestades laekunud pöördumisi.

Põhimõtted, millest lähtutakse kõrgema nakkusriskiga eesliinitöötajate ja elutähtsate teenuste osutajate järjestamisel on:

- ühiskonna toimimiseks kriitiliste teenuste järjepidevus;
- teenusel puudub alternatiiv;
- kokkupuude riskirühmadega;
- kõrge nakkusrisk ja suurte kollete tekkimise tõenäosus;
- väga sagedane kontakt paljude inimestega;
- kaugtöö võimaluse puudumine;
- õpe, praktika või regulaarne lepinguline töö tervishoiu- või sotsiaalhoolekandeesutuses.

Alates 04.03.2021 haldab eesliinitöötajate ja elutähtsate teenuste osutajate vaksineerimisele suunatavate inimeste nimekirju Riigikantselei koostöös Sotsiaalministeeriumi ja teiste valdkondade eest vastutavate ministeeriumidega. Riigikantselei koostöös ministeeriumidega määrab kõrgema nakkusohuga eesliinitöötajate ja elutähtsate teenuste osutajate vaksineerimise prioriteetid. KOV teenuste puhul toetab koordineerimist ja nimekirjade haldamisega ka Päästeamet. Vaksineerimisele suunatakse sihtrühma kuuluvad inimesed, kui seda võimaldavad Eestisse jõudvad vaksineerimise ja riskirühmade hõlmatus.

3. Hetkeolukord ja etapid vaktsineerimisvõimaluse avamisel

Vaktsineerimise kiirus on sõltunud enim vaktsiinitarnetest Eestisse (vt ka Lisa 2 ja 5), vaktsiinide kasutuselevõtmise kiirus Eestis on Euroopa Liidu keskmisest oluliselt kõrgem. Ülevaate erinevate sihtrühmade vaktsineerimise ajakavast annab järgmine joonis:

	Detsember 2020	Jaanuar 2021	Veebruar	Märts	Aprill	Mai - juuni
Pfizer-BT (doose)	9 750	39 390	47 970	81 900	125 190	442 260
Moderna (doose)		2 400	8 400	18 000	20 400	82 800
AstraZeneca (doose)			33 600	103 200	24 000	ca 350 000
Janssen (doose)					4 800	ca 100 000
Tervishoiutöötajad		max 30 000 inimest				
Hoolekanne		max 25 000 inimest				
Riskirühmad		max 370 000 inimest				
ETO ja kõrgema nakkusriskiga töötajad		max 150 000 inimest				
Kõik soovijad (järk-järgult)						→

Joonis 1. COVID-19 vaktsiinide Eestisse saabuvad tarnekogused 19.04.2021 seisuga ja sihtrühmad, kellele saab võimaldada vaktsineerimist.

3.1. Sihtrühmade hõlmatus hetkeolukord

Seisuga 13.04.2021 on Eestis vaktsineeritud vähemalt ühe doosiga 260 797 inimest, täiskasvanud elanikkonna hõlmatus vähemalt ühe doosiga on seejuures 24,3%. Vanusrühmades 70-79 ja 80+ hõlmatus on üle 50% (Tabel 1). Kõigi riskirühmade (vt peatükki 2. COVID-19 vaktsineerimise sihtrühmad) vaktsineerimisega hõlmatus on 12.04.2021 seisuga 42,1%. Vähemalt ühe doosiga vaktsineeritute on ca 20% kõrgema nakkusriskiga eesliinitöötajad või elutähtsate teenuste osutajad, peamiselt sotsiaaltöötajad, siseturvalisuse töötajad, üldhariduskoolide ja lasteaedade töötajad.

Piirkondlikult on kõrgeim hõlmatus üle 70-aastaste elanike seas saartel ja Rapla maakonnas, järgnevad Järva maakond ja Lääne maakond, Ida-Virumaa esimeste kuude mahajäämus on hakanud taanduma (vt Tabel 1).

Tabel 1. Vähemalt ühe doosiga vaktsineerimisega hõlmatus maakondades vanusgruppide lõikes seisuga 19.04.2021.

Maakond	Kokku hõlmatus	0-17	18-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+
		21,6%	0,1%	8,1%	11,0%	17,0%	26,3%	42,0%	59,1%
Harju maakond	19,5%	0,1%	8,2%	10,6%	16,8%	25,5%	39,2%	57,5%	51,9%
Hiiu maakond	32,2%	0,2%	9,3%	15,6%	23,8%	35,0%	52,8%	85,3%	74,7%
Ida-Viru maakond	13,5%	0,0%	5,6%	6,5%	9,7%	13,7%	22,3%	34,5%	24,5%
Jõgeva maakond	28,9%	0,0%	9,2%	12,5%	19,6%	34,2%	51,2%	65,8%	65,7%
Järva maakond	26,9%	0,0%	6,5%	10,7%	16,6%	28,0%	51,7%	68,1%	69,1%
Lääne maakond	29,1%	0,0%	8,0%	12,1%	19,3%	32,4%	54,8%	71,3%	68,1%
Lääne-Viru maakond	24,9%	0,0%	7,3%	11,1%	18,2%	30,2%	49,7%	59,2%	60,8%
Põlva maakond	28,5%	0,1%	8,4%	10,4%	20,2%	32,3%	55,4%	71,3%	62,7%
Pärnu maakond	23,0%	0,0%	6,0%	9,1%	14,6%	25,0%	45,7%	61,5%	61,8%
Rapla maakond	25,8%	0,0%	6,7%	10,3%	17,7%	28,2%	54,5%	74,3%	71,8%
Saare maakond	29,3%	0,0%	7,8%	12,6%	19,9%	33,3%	58,7%	72,6%	72,7%
Tartu maakond	25,2%	0,1%	11,9%	16,3%	22,3%	33,1%	52,1%	69,4%	62,6%
Valga maakond	22,8%	0,0%	6,5%	8,2%	15,8%	25,0%	45,9%	54,9%	52,1%
Viljandi maakond	25,6%	0,0%	6,5%	10,6%	17,2%	27,6%	48,7%	63,4%	66,8%
Võru maakond	25,6%	0,0%	7,0%	10,4%	17,8%	29,9%	50,1%	65,4%	57,2%

3.2. Vaktsineerimisvõimaluste avamine II kvartalis

19.04.2021 saavutatud hõlmatust arvestades on 70% eesmärgini jõudmiseks vajalik alustada vaktsineerimiskuuri 1. doosiga 70+ vanuserühmas 24 500 inimesel, 60-69 vanuserühmas 45 500 ja 18-59-aastastel inimestel 392 000 (vt Tabel 2).

Seisuga 19.04.2021 veel laekumata, kuid oodatavate vaktsiinitarnete prognoos võimaldab aprillis veel alustada vaktsineerimisi 1. doosiga ligikaudu 56 000 inimesel, mais alustada 1. doosiga vaktsineerimist ligikaudu 322 000 inimesel ja juunis vähemalt 84 000 inimesel (Tabel 2). Eestisse teise kvartali lõpuks jõudvate COVID-19 vaktsiinide prognoos on esitatud joonisel 1 lk 5.

Tabel 2. Eestisse saabuvate COVID-19 vastaste vaktsiinide koguste hinnanguline prognoos kuude lõikes seisuga 19.04.2021 kuni II kvartali lõpuni ning esimeste doosidega vaktsineerimisega 70% hõlmatus saavutamise ajaline prognoos vanusgruppide kaupa ja selleks vajalik hinnanguline dooside arv.

	Kokku	Aprill (alates 16. nädalast)	Mai	Juuni
Eestisse saabuvad doosid aprill-juuni	1 090 000	107 000	451 000	532 000
Prognoositavad teised doosid	340 000	51 000	129 000	160 000
70+ vanusegrupis 70% hõlmatus	24 500	24 500		
60-69 vanusgrupis 70% hõlmatus	45 500	31 500	14 000	
18-59 vanusgrupis 70% hõlmatus	392 000	0	308 000*	84 000*
Doosid, mille arvelt on võimalik tõsta hõlmatust >70% täiskasvanud elanikkonnast				288 000

*- kasutatavate dooside hulk sõltub muu hulgas konkreetsete vaktsiinide kasutussoovitustest

Eestisse jõudvate COVID-19 vaktsiinide tarnete graafikud ja mahud lepatakse kokku Euroopa Komisjoni juhtimisel liikmesriikide vahel arvestades tootjate tootmis- ja tarnimisvõimekust.

Aprillis võimaldatakse vaksineerimist eelkõige 70+ inimestele. Juhul, kui Eestisse saavad vaksiinikogused võimaldavad, siis jätkatakse ka väga kõrge ja kõrge riskiga riskirühma inimeste vaksineerimisega vastavalt perearstide koostatud riskirühmade järjekorrale. Seejärel on sõltuvalt Eestisse jõudvatest EL müügiloa saanud COVID-19 vastaste vaksiinide kogustest võimalik järk-järgult avada vaksineerimise võimalus kõigile soovijatele maikuu jooksul. Vaksineerimist võimaldatakse vanusrühmade lõikes alljärgnevalt, arvestades haiguse raskema kulu tõenäosuse suurenemist vanusega (vt Lisa 6 Joonis 3):

- vanusrühm 60-69;
- vanusrühm 50-59;
- vanusrühm 16 kuni 49.

4. COVID-19 vaksineerijad ja vaksineerimiskohad

Vaksineerida saavad need arstid, õed ja ämmaemandad, kes on läbinud immuniseerimise alase baaskoolituse ja täiendkoolituse viimase viie aasta jooksul. Pärast iga COVID-19 vastase vaktsiini EL müügiloa saamist korraldatakse vaktsiinispetsiifiline koolitus vaktsiniomaduste kokkuvõtte ja olemasolevate uuringute põhjal. Koolitused on eesti keelses vene keelse sünkroontõlkega ning järelvaadatavad (<https://www.vaksineeri.ee/et/tervishoiutootajatele-vaksineerimine>).

Tervishoiutöötajad ja tervishoiuasutustes töötavad inimesed vaksineeritakse üldjuhul haiglates, perearstikeskustes ja kiirabiasutustes. Hoolekandetasutuste töötajad ja elanikud vaksineerib üldjuhul õendusteenuse osutaja või perearst asutustes kohapeal. Riskirühmadele võimaldatakse vaksineerimist üldjuhul perearstikeskustes, kuid inimestele, kes on oma tervises seisundi tõttu sageli haigla vaateväljas on mõistlik pakkuda COVID-19 vastast vaksineerimist haiglas. Immunoprofülaktika ekspertkomisjon on sellised haigused ja seisundid määratlenud ning need on leitavad Lisas 3. Üldjuhul kehtib printsiip, et teine doos tuleb manustada samas kohas, kus manustati esimene. Kui see ei ole võimalik (nt haigla asub inimese elukohast kaugel, teises maakonnas vms), tuleb teise doosi manustamine eraldi kokku leppida inimese perearstiga.

Alates veebruari keskpaigast on lisaks eelnevatele kaasatud ka täiendavad tervishoiuteenuse osutajad, kellega on Eesti Haigekassa vastavad lepingud sõlminud COVID-19 vaksineerimise läbiviimiseks.

Vaksineerimisi viiakse läbi tervishoiuteenuseosutaja tegevuskohas või väljaspool tegevuskohta, näiteks töökohas või ajutiselt vaksineerimise läbiviimiseks kohandatud kohas, mis võimaldab korraldada suuremas mahus vaksineerimisi. Ka väljaspool tegevuskohta vaksineerimiste korraldamisel tuleb järgida vaksineerimise korraldamise nõudeid ja pädevate asutuste soovitusi. Suuremahulisemate vaksineerimiste korraldamiseks väljaspool tegevuskohta on Terviseamet koostanud eraldi juhised (vt Lisa 4). Juhul, kui inimene tervises seisundi tõttu ei saa vaksineerimiskohta kohale minna, võib vaksineerimise läbi viia inimese elukohas, kui seda võimaldavad vaktsiinide säilitus- ja transpordinõuded.

Vaksineerimise võimaldamiseks kõikidele soovijatele valmistatakse vastavalt vajadusele ette vaksineerimiskeskused arvestades maakonna elanike arvu, vaksineerimisega hõlmatust ja kohalikke vajadusi. Vaksineerimiskeskuseks võivad olla erinevad ajutised lahendused (kultuuri- või spordihoone, mobiilsed brigaadid vms) või ka kohaliku tervishoiuteenuse osutaja ruumid.

5. COVID-19 vaksineerimise juhtimine ja korraldus

Vabariigi Valitsus on seadnud eesmärgiks võimaldada alates maikuust kõigile soovijatele tasuta ja kodulähedast vaksineerimist. COVID-19 vastase vaksineerimise strateegiliste küsimuste lahenduseettepanekute ja otsuste ettevalmistamise ja Vabariigi Valitsusse viimise eest vastutab tervise- ja tööminister. COVID-19 vastast vaksineerimist korraldab Sotsiaalministeerium koos valitsemisala asutuste ja koostööpartneritega lähtudes Vabariigi Valitsuses kinnitatud COVID-19 vaksineerimise plaanist ja otsustest.

5.1. COVID-19 vastase vaksineerimise juhtimine

Vaksineerimise ettevalmistust ja käivitamist 2021. aasta esimese kvartali jooksul juhtis COVID-19 vaksineerimise juhtrühm.

Vaktsiinikoguste suurenemine ja stabiliseerumine võimaldab lähikuudel laiendada vaksineerimist kogu täiskasvanud elanikkonnale, samal ajal on vaja alustada ettevalmistusi 2021. aasta sügiseks ja 2022. aastaks ning välja töötada vaksineerimise pikaajaline strateegia.

Pika- ja lühiajaliste eesmärkide seadmiseks ning vajalike tegevuste operatiivseks elluviimiseks moodustatakse COVID-19 vaksineerimise juhtrühma baasil kaks töörühma:

- COVID-19 vaksineerimise strateegia töörühm, põhiülesandega pikaajalise COVID-19 vastase vaksineerimise strateegia loomine;
- COVID-19 vaksineerimise korralduse töörühm, põhiülesandega COVID-19 vastase vaksineerimise plaani operatiivne elluviimine ja elanikkonna vaksineerimise korraldamine 2021. aasta sügiseks.

COVID-19 vaksineerimise strateegia töörühma ülesanded:

- COVID-19 vaksineerimise pikaajaliste eesmärkide seadmine ja tegevuste kavandamine;
- COVID-19 vaksineerimise plaani uuendamine;
- Euroopa Liidu COVID-19 vaktsiinide ühishangetes osalemise koordineerimine ja Eesti seisukohtade kujundamine;
- teaduskoostöö ja ravimiohutuse küsimused ning vaksineerijatele suuniste andmine riikliku immunoprofülaktika ekspertkomisjoni soovitude alusel;
- alla 16-aastaste vaksineerimise ja elanikkonna võimaliku revaksineerimise kavandamine;
- vajalike IT-lahenduste planeerimine ja osapooltega kokkuleppimine;
- vaksineerimise kokkuvõtete koostamine ja analüüside tegemine;
- COVID-19 vaksineerimise strateegiliste otsuste ja plaanide kommunikatsioon.

COVID-19 vaksineerimise korraldamise töörühma ülesanded:

- elanikkonna vaksineerimise täpsema tegevuskava koostamine perioodiks mai-august 2021;
- vaksineerimise operatiivne korraldamine COVID-19 vaksineerimise plaani ja Vabariigi Valitsuse suuniste alusel;
- vaksineerimise koordineerimine perearstikeskustes, haiglates, eratervishoiuasutustes ja vaksineerimiskohtades;
- koostöö ja suhtlus riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja erasektori esindajatega vaksineerimise korraldamisel;
- vaksineerimise aruandluse ja ülevaadete esitamine avalikkusele ja Vabariigi Valitsusele;

- COVID-19 vastase vaksineerimise korraldamisega seotud kommunikatsioon.

Mõlemale töörühmale annab ekspertnõu immunoprofülaktika ekspertkomisjon, koostööd tehakse Vabariigi Valitsuse COVID-19 teadusnõukojaga. Lisaks toetab vaksineerimise edukat korraldamist ja elanikkonna teavitamist kommunikatsioonialane töörühm ning vajadusel luuakse täiendavaid temaatilisi alatöörühmi.

Laiema elanikkonna vaksineerimise koordineerimiseks kevade lõpus ja suvekuudel lõi sotsiaalministeerium eraldi ametikoha, kelle põhiülesandeks on juhtida COVID-19 vaksineerimise korraldamise töörühma lähtudes käesolevast plaanist, Vabariigi Valitsuse otsustest, immunoprofülaktika ekspertkomisjoni soovitustest. Lisaks sellele kaasatakse vastavalt vajadusele ka vaksineerimise piirkondlikud koordinaatorid, kelle ülesandeks on toetada vaksineerimise sujuvat toimumist ja infovahetust konkreetsetes maakondades.

COVID-19 vaksineerimise töörühmades osalevate peamiste asutuste vastutusala:

- **Sotsiaalministeerium** – tervikliku COVID-19 haiguse vastase vaksineerimise strateegilise plaani koostamine ja selle plaani elluviimise koordineerimine, EL COVID-19 vaktsiinide ühishankes osalemine, riskirühmade täpsustamine, immunoprofülaktika ekspertkomisjoni juhtimine ja töökorraldus, koostöö Vabariigi Valitsuse ja rahvusvaheliste institutsioonidega;
- **Terviseamet** – COVID-19 haiguse vastaste vaktsiinide transpordi ja ladustamise planeerimine ning elluviimine koostöös tervishoiuasutuste ja erasektoriga, vaksineerijate nõustamine, www.vaktsineeri.ee haldamine, Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusele COVID-19 vaksineerimise andmete edastamine ja rahvusvahelistes eksperttöörühmades osalemine;
- **Eesti Haigekassa** – vaksineerijate rahastamine, suhtlus ja infovahetus vaksineerijatega, vaktsiinide jaotuskava koostamine, jälgimine ja selle alusel vaktsiinipakkumiste tegemine vaksineerijatele, ülevaadete ja aruannete koostamine koostöös Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskusega;
- **Ravimiamet** – pädev asutus ravimiohutuse, sh vaktsiinide ohutuse alal, COVID-19 haiguse vastaste vaktsiinide kõrvaltoimete registreerimine ja nende käsitus, sh avalikkuse teavitamine, koostöö Euroopa Ravimiametiga, sh EL vaktsiinide hindamisprotsessis osalemine;
- **Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus** – COVID-19 haiguse vastase vaksineerimise digilahenduste arendustegevuste planeerimine, väljatöötamine ja rakendamise koordineerimine koostöös osapooltega, ülevaadete ja aruannete koostamine koostöös Eesti Haigekassaga;
- **Riigikantselei** – kõrgema nakkusriskiga eesliinitöötajate ja elutähtsate teenuste osutajate vaksineerimise koordineerimine.

COVID-19 vaksineerimise töörühmades osalevate vaksineerijate ülesandeks on töörühmade tööle sisendi andmine vaksineerija vaatest, olulisemate kohapealse vaksineerimise korralduse küsimuste töörühmadesse toomine ja lahendustepanekute esitamine, esindatavatele organisatsioonidele COVID-19 vaksineerimise töörühmades kokkulepitu edastamine.

5.2. COVID-19 vastase vaksineerimise korralduse põhimõtted

Epidemia olukorras on COVID-19 vaksineerimise korraldamise üldised põhimõtted järgmised:

- esmajärjekorras on oluline vaksineerimist võimaldada east või terviseseisundist tulenevalt riskirühma kuuluvatele inimestele, et vähendada rasket haigestumist ja tervishoiusüsteemi koormust;
- Eestisse jõudvate COVID-19 vaktsiinidega vaksineerimise võimaldamisel lähtutakse vaktsiinide kasutussoovitustest, mida kohandatakse vastavalt ajas täienevale teadmisele;
- Eestisse jõudvad vaktsiinikogused peavad jõudma inimesteni esimesel võimalusel, et immuunsus tekiks võimalikult varakult võimalikult suurel hulgal inimestel ja aitaks seeläbi tõkestada epidemia edasist levikut Eestis;
- kõrgema nakatumisega ja/või madalama vaksineeritusega piirkondadesse võib suunata suuremaid koguseid vaktsiine ja eritähelepanu, et hõlmatust parandada.

COVID-19 vastasel vaksineerimisel kasutatakse Eestis EL müügiloa saanud vaktsiine. Nende soetamiseks osaleb Eesti EL COVID-19 vaktsiinide ühishankes. EL ühishanke vaktsiiniportfelli, sõlmitud eelostulepingutest ja vaktsiinikogustest, mida Eesti on nendest taotlenud, saab ülevaate Lisast 5.

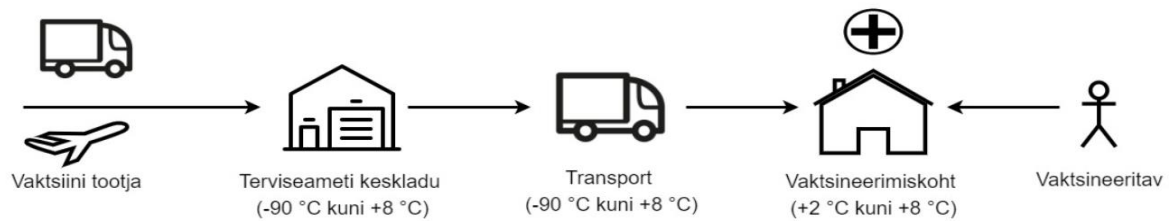
COVID-19 vastase vaksineerimise II kvartali eesmärkide (vt peatükk 1) täitmiseks arvestades Eestisse jõudvate COVID-19 vaktsiinitarnete suuruseid ja senist Eesti elanike vaksineerimisega hõlmatust vanusgruppide kaupa (vt lisa 1), on oluline vaksineerimise korraldamisel **lähtuda järgmistest põhimõtetest:**

- vaktsiinidooside jaotamisel on fookus kuni aprilli lõpuni vanusgruppides 70+, st perearstide vaksineeritavates riskirühmades, hõlmatuse tõstmisel;
- vaktsiinidooside jaotamisel keskendutakse seejärel kõikidesse riskirühmadesse kuuluvatele inimestele vaksineerimise võimaldamisele, st ka noorematele terviseseisundist tulenevalt riskirühma kuuluvatele inimestele, kes ei ole veel vaksineerimise võimalust saanud;
- kõrgema nakkusriskiga eesliinitöötajate ja elutähtsate teenuste osutajate vaksineerimise põhimõtteid uuendatakse valitsuskabineti nõupidamisel ning seda koordineerib Riigikantselei koostöös COVID-19 vaksineerimise korralduse töörühmaga;
- kui riskirühmadesse kuuluvate inimeste hõlmatuse vähemalt ühe doosiga vaksineerimisega pooltes maakondades on 60%, siis alustatakse vaksineerimise võimaldamisega kõikidele soovijatele vanusgruppide kaupa sõltuvalt Eestisse saabuvatest vaktsiinikogustest ja vanusgruppide või sihtrühmade suurustest; kõigi soovijate puhul liigub fookus järgmisele vanusgrupile siis, kui pooltes maakondades on eelnevates vanusgruppides hõlmatuse vähemalt ühe doosiga vaksineerimisel 50%;
- inimestele, kes terviseseisundi tõttu ei saa elukohast lahkuda või see on väga raskendatud, otsitakse koostöös kohalike omavalitsustega lahendus, et võimaldada neile vaksineerimist.

5.3. COVID-19 vastaste vaktsiinide logistika

Vaktsiinitootja vastutab vaktsiinide transpordi eest kokku lepitud kohta liikmesriigis. Eesti puhul on kokku lepitud, et tootja transpordib vaktsiini Terviseameti kesklatu, kust üldjuhul vaktsiini pärast arvele võtmist viiakse edasi Terviseameti COVID-19 vaktsiinide logistikapartneri lattu. Ladudes tagatakse vajalikud tingimused vaktsiinide hoiustamiseks (-90°C kuni +8°C). Vaktsiinide laialijaotamine

toimub vastavalt vaktsiinide jaotuskavale ja vaktsineerijate tellimustele (Joonis 2). Vaktsineerijatel ei ole vaja luua eritingimusi või soetada lisavahendeid vaktsiinide säilitamiseks. Ka kõige nõudlikumad COVID-19 vaktsiinid säilivad kuni viis päeva vaktsiinide hoiustamise tavatingimustel (+2 °C kuni +8 °C).

Joonis 2. COVID-19 vaktsiini liikumine kuni vaktsineerimiskohani.

5.4. COVID-19 vastaste vaktsiinide tellimine ja vaktsineerimine

Kuni Eestisse saabuvad vaktsiinikogused on piiratud, võimaldatakse vaktsineerijatel vaktsiine tellida jaotuskava alusel, mis lepitakse eelnevalt kokku COVID-19 vaktsineerimise korralduse tööühmas, kui on vaktsiinitootjatelt laekunud täpsustatud info tarne suuruse ja aja kohta.

Vaktsiinitellimused kinnitatakse läbi elektroonse tellimuskeskkonna, kuhu koondub info nii tellimustest kui ka lao seisust. Vaktsiinisaadetised komplekteeritakse vaktsineerijatele koos manustamiseks vajalike süstalde ja nõeltega ning vaktsineeritavale mõeldud pakendi infolehega, vajadusel lisatakse vaktsiini lahustamiseks lahusti ja lahustamiseks vajalikud süstlad ning nõelad. Eestisisese transpordi korraldab Terviseamet vaktsineerimiskohtadesse vaktsiinitootja ette nähtud temperatuuril.

Vaktsineerimiskohas vaktsineerija:

- koostab sihtrühmapõhise vaktsineerimise ajakava;
- kinnitab vajaliku koguse vaktsiini tellimuskeskkonnas;
- kutsub sihtrühma esindajad vaktsineerimisele või avab registreerimise vaktsineerimiseks üleriigilises digiregistratuuris või mõnes muus vaktsineerija kasutatavas digikanalis või telefoni teel;
- enne vaktsineerimise alustamist tuvastab immuniseerimise ajutised ja püsivad vastunäidustused, selgitab vaktsineerimise vajalikkust, teavitab immuniseerimisega kaasneva võivatest kõrvaltoimetest ja mida nende tekkimisel ette võtta ning aitab inimesel leida muudele tekkinud küsimustele vastused;
- räägib vaktsineeritavale vajadusest anda arstile teada kõigist immuniseerimise järgselt tekkivatest võimalikest kõrvaltoimetest;
- broneerib aja teiseks doosiks, kui see on vajalik vaktsiinikuuri lõpetamiseks, ning teavitab sellest vaktsineeritavat;
- pärast vaktsineerimist dokumenteerib vaktsineerimise nõuete kohaselt, sh edastab tervise infosüsteemi immuniseerimise teatise;
- teavitab immuniseerimisel tekkinud kõrvaltoimetest Raviametit (<https://raviamet.ee/ravimi-korvaltoime-teatis>).

Vaktsineeritav:

- saab kontrollida www.digilugu.ee kaudu, kas kuulub riskirühma terviseseisundi või vanuse tõttu COVID-19 riskirühma või talle on avanenud vanusgruppide alusel vaktsineerimine üleriigilises digiregistratuuris;
- saab broneerida vaktsineerimiseks aja vaktsineerija või digiregistratuuri kaudu, kui on vaktsineerimiseks vabu aegu ja kuulub vaktsineeritavasse sihtrühma;
- saab lugeda vaktsineerimise kohta üldist ja COVID-19 vaktsineerimise spetsiifilist infot Terviseameti lehelt www.vaktsineeri.ee või www.kriis.ee või telefoni teel 1247.
- saab soovi korral teavitada Ravimiametit vaktsineerimise järgselt tekkinud võimalikest kõrvaltoimetest;
- saab vajadusel küsida tervise alast nõu või infot COVID-19 vaktsiinide kohta oma perearstilt või perearsti nõuandeliinilt 1220.

Vaktsineerimise korraldamisel tuleb arvestada asjaolu, et vaktsiinid on mitmedoosilistes viaalides ning seetõttu on vaktsineerimiskohtades eriti oluline hoolikas planeerimine. Vaktsiinikao vältimiseks on soovitatav pidada varunimekirja juhuks, kui keegi planeeritud vaktsineerimise ajast loobub või ei tule kohale. Nimekirjast tuleb eelistada neid, kes kuuluvad riskirühma (alustades kõige prioriteetsematest rühmadest) või mõnda teise hetkel vaktsineeritavasse sihtrühma.

Vaktsineerituks loetakse inimest siis, kui ta on läbinud vaktsineerimiskuuri. Kahedoosilise vaktsiini puhul (nagu näiteks EL müügiloa saanud AstraZeneca, Pfizer/BioNTech ja Moderna vaktsiinid) tähendab see kahte doosi, ühedoosilise vaktsiini puhul (Jansseni vaktsiin) läbitakse kuur vaid ühe doosi süstimisega. COVID-19 haigust põdenuid vaktsineeritakse nädal kuni kuus kuud pärast tervenemist ühe doosiga ja sellega loetakse vaktsineerimine lõpetatuks. Vaktsineerimine loetakse lõpetatuks ka nende inimeste puhul, keda on vaktsineeritud ühe doosiga ja kes on seejärel COVID-19 haiguse läbi põdenud.

COVID-19 haiguse vastane vaktsineerimine on kõigile Eesti elanikele, sealhulgas ravikindlustamata inimestele (elavad, õpivad või töötavad Eestis), tasuta 2021. aastal. Vaktsineerimine on vabatahtlik, kuid iga vaktsineerimine annab panuse viiruse leviku vähendamisse ja olukorra normaliseerumisse ning võimaldab kaitsta ka neid, kes erinevatel põhjustel end vaktsineerida ei saa.

6. COVID-19 vaksineerimise kommunikatsioon

Vaksineerimise kommunikatsiooni eesmärk on anda Eesti inimestele tõenduspõhist ja operatiivset infot, et toetada COVID-19 vastase vaksineerimise sujuvat toimimist ja võimaldada inimestel teha informeeritud otsuseid.

Eesmärgi saavutamiseks on vajalik:

- anda infot vaktsiinide, nende tõhususe, ohutuse ja võimalike kõrvalmõjude kohta;
- anda infot vaktsiinide hankimise ja vaksineerimise korralduse kohta Eestis;
- pärssida faktiliselt eksliku ja pahatahtliku väärinfo levikut.

Vaksineerimine on Eestis vabatahtlik ja Eesti inimeste usaldus vaksineerimise suhtes on kõrge. Hõlmatus enamike immuniseerimiskava vaksineerimistega oli 2020. aastal üle 91%. Samuti on aasta-aastalt kasvanud hõlmatus gripivastase vaksineerimisega. Tänu vaksineerimisele on Eestist kadunud mitmed nakkushaigused, mis siiani maailmas veel liikvel on (nt lastehalvatus).

Sotsiaalministeerium on igakuiselt mõõtnud Eesti elanike suhtumist COVID-19 vaksineerimisse. Märtsi lõpu seisuga on end valmis vaksineerima 75% Eesti elanikest. Nende hulka kuuluvad ka inimesed, kes on juba vaksineeritud. See näitaja on alates jaanuari algusest kasvanud. Kindlalt oli enda vaksineerimise vastu jaanuari alguses 15% elanikest, märtsi keskpaigaks langes see näitaja 12% juurde ning püsis sel tasemel ka kuu lõpus.

Teadmine sellest, millised vaktsiinid Eestisse jõuavad, millistele sihtrühmadele need sobivad, millised on võimalikud vastunäidustused ja kõrvaltoimed täieneb pidevalt, seetõttu peab ka kommunikatsioon olema piisavalt paindlik ja kiire, et edastada uut teavet ja ennetada võimaliku väärinfo laiemat levimist. Inimestele tuleb operatiivselt jagada infot selle kohta, kellel, millal ja kus on võimalik end vaksineerida.

Inimeste usalduse suurendamiseks on ennekõike vajalik teha tõenduspõhine ja adekvaatne info lihtsasti kättesaadavaks. Seega hõlmavad kommunikatsioonitegevused nii igapäevast informeerimist riigi kanalite kaudu, pressisuhtlust kui ka muid laiemaid teavitustegevusi nii eesti- kui ka venekeelsele elanikkonnale. COVID-19 vaksineerimisega seotud ametlik info koondub veebilehele vaksineeri.ee nii eesti, vene kui ka inglise keeles. Vaksineerimise sihtrühmi teavitatakse vaksineerimise võimaluse avanemisest järk-järgult vastavalt vaksineerimise plaanile.

COVID-19 vaksineerimise kommunikatsiooni koordineerib Sotsiaalministeerium koostöös oma valitsemisalaasutustega, sh Terviseamet, Raviamet ja Eesti Haigekassa. Oluline on erinevate ministeeriumite, ametiasutuste, tervishoiuasutuste ja tervishoiu erialaseltside, Vabariigi Valitsuse, COVID-19 teadusnõukoja, immunoprofülaktika ekspertkomisjoni, kohalike omavalitsuste, era- ja kolmanda sektori ning laiemalt arstkonna ja teadlaskonna kommunikatsioonialane koostöö, lähtuvalt iga organisatsiooni pädevusest. Oluline roll vaksineerimise suhtes usalduse hoidmisel on tervishoiutöötajatel, kes vaksineeritavatega vahetult kokku puutuvad. Vaksineerimise sujuvat kulgu toetab ka hea koostöö ajakirjandusega, mis vaksineerimist kajastab ning aitab viia tõenduspõhist ja ajakohast informatsiooni laiemalt elanikkonnani.

Lisa 1. Vaktsineerimisega hõlmatused seisuga 19.04.2021 ja II kvartali lõpuks seatud eesmärkide saavutamise ajaline prognoos

Tabel 1. Vähemalt ühe doosiga vaktsineerimise hõlmatus maakondades vanusgruppide lõikes seisuga 19.04.2021.

Maakond	Kokku hõlmatus	0-17	18-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+
		21,6%	0,1%	8,1%	11,0%	17,0%	26,3%	42,0%	59,1%
Harju maakond	19,5%	0,1%	8,2%	10,6%	16,8%	25,5%	39,2%	57,5%	51,9%
Hiiu maakond	32,2%	0,2%	9,3%	15,6%	23,8%	35,0%	52,8%	85,3%	74,7%
Ida-Viru maakond	13,5%	0,0%	5,6%	6,5%	9,7%	13,7%	22,3%	34,5%	24,5%
Jõgeva maakond	28,9%	0,0%	9,2%	12,5%	19,6%	34,2%	51,2%	65,8%	65,7%
Järva maakond	26,9%	0,0%	6,5%	10,7%	16,6%	28,0%	51,7%	68,1%	69,1%
Lääne maakond	29,1%	0,0%	8,0%	12,1%	19,3%	32,4%	54,8%	71,3%	68,1%
Lääne-Viru maakond	24,9%	0,0%	7,3%	11,1%	18,2%	30,2%	49,7%	59,2%	60,8%
Põlva maakond	28,5%	0,1%	8,4%	10,4%	20,2%	32,3%	55,4%	71,3%	62,7%
Pärnu maakond	23,0%	0,0%	6,0%	9,1%	14,6%	25,0%	45,7%	61,5%	61,8%
Rapla maakond	25,8%	0,0%	6,7%	10,3%	17,7%	28,2%	54,5%	74,3%	71,8%
Saare maakond	29,3%	0,0%	7,8%	12,6%	19,9%	33,3%	58,7%	72,6%	72,7%
Tartu maakond	25,2%	0,1%	11,9%	16,3%	22,3%	33,1%	52,1%	69,4%	62,6%
Valga maakond	22,8%	0,0%	6,5%	8,2%	15,8%	25,0%	45,9%	54,9%	52,1%
Viljandi maakond	25,6%	0,0%	6,5%	10,6%	17,2%	27,6%	48,7%	63,4%	66,8%
Võru maakond	25,6%	0,0%	7,0%	10,4%	17,8%	29,9%	50,1%	65,4%	57,2%

Tabel 2. Eestisse saabuvate COVID-19 vastaste vaktsiinide koguste hinnanguline prognoos kuude lõikes seisuga 19.04.2021 kuni II kvartali lõpuni ning esimeste doosidega vaktsineerimisega 70% hõlmatused saavutamise ajaline prognoos vanusgruppide kaupa ja selleks vajalik hinnanguline dooside arv.

	Kokku	Aprill (alates 16. nädalast)	Mai	Juuni
Eestisse saabuvad doosid aprill-juuni	1 090 000	107 000	451 000	532 000
Prognoositavad teised doosid	340 000	51 000	129 000	160 000
70+ vanusegrupis 70% hõlmatus	24 500	24 500		
60-69 vanusegrupis 70% hõlmatus	45 500	31 500	14 000	
18-59 vanusegrupis 70% hõlmatus	392 000	0	308 000*	84 000*
Doosid, mille arvelt on võimalik tõsta hõlmatus >70% täiskasvanud elanikkonnast				288 000

*- kasutatavate dooside hulk sõltub muu hulgas konkreetsete vaktsiinide kasutussoovitustest

Tabel 3. Vähemalt üks kord vaktsineeritud inimeste arv vanusgruppide lõikes ja 70% hõlmatuseni jõudmiseks vajalike dooside arv, seisuga 19.04.2021. Tabelis ei kajastu isikud, kelle kohta puuduvad andmed maakonniti või on välismaalased.

	Kokku	0-17	18-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+
Rahvastik 2020 <i>Allikas: Statistika- amet/TEHIK</i>	1 326 819	257 025	169 043	195 957	182 372	171 098	162 927	111 143	77 254
Vähemalt ühe doosiga vaktsineeritute arv vanusgrupiti	287 080	155	13 713	21 465	30 921	44 925	68 501	65 697	41 703
70% hõlmatuse vajalik minimaalne 1. dooside arv	461 931		391 905				45 548	12 103	12 375

Lisa 2. Eestisse jõudnud COVID-19 vaktsiinid

Pfizer/BioNTech vaktsiin

Pfizer/BioNTech vaktsiin „Comirnaty“ sai EL müügiloa 21.12.2020. Esimesed Comirnaty vaktsiinidoosid jõudsid Eestisse 26.12.2020. Esimesed vaktsineerimised viidi läbi 27.12.2020.

Vaktsiiniomaduste kokkuvõte ja pakendi infoleht on kättesaadavad siin: https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/comirnaty-epar-product-information_et.pdf

Moderna vaktsiin

Moderna vaktsiin „COVID-19 vaccine Moderna“ sai EL müügiloa 6.01.2021. Esimesed vaktsiinidoosid jõudsid Eestisse 13.01.2021.

Vaktsiiniomaduste kokkuvõte ja pakendi infoleht on kättesaadavad siin:

https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/covid-19-vaccine-moderna-epar-product-information_et.pdf

AstraZeneca vaktsiin

AstraZeneca vaktsiin „Vaxzevria“ sai EL müügiloa 29.01.2021. Esimesed vaktsiinidoosid jõudsid Eestisse 7.02.2021.

Vaktsiiniomaduste kokkuvõte ja pakendi infoleht on kättesaadavad siin:

https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/vaxzevria-previously-covid-19-vaccine-astrazeneca-epar-product-information_et.pdf

AstraZeneca vaktsiini EL müügiloa saamise ajaks ei olnud piisavalt andmeid selle efektiivsusest vanemaerialistel. Seetõttu otsustasid enamik EL riike seada ülemine vanuspiir AstraZeneca vaktsiini kasutamisele. Immunoprofülaktika ekspertkomisjon andis 04.02.2021. a soovitusena kasutada Eestis AstraZeneca vaktsiini kuni täiendavate andmete laekumiseni alla 70-aastaste inimeste vaktsineerimiseks. Kuna sellel ajal oli pooleli esimeste riskirühmade vaktsineerimine Pfizer/BioNTechi ja Moderna vaktsiinidega, siis tulenevalt AstraZeneca vaktsiini kasutamise soovitustest otsustati alustada vaktsineerimise võimaldamist järgmistele sihtrühmadele esialgselt plaanist oluliselt varem.

Tulenevalt täienevast teabest (efektiivsus, ohutus) on Eestis sarnaselt teistele EL riikidele AstraZeneca vaktsiini kasutamise soovitusi muudetud.

Tuginedes Ühendkuningriigi AstraZeneca vaktsiini efektiivsuse andmetele otsustas immunoprofülaktika ekspertkomisjon 10.03.2021 loobuda ülemise vanuspiiri soovitusest.

Sarnaselt teistele EL müügiloa saanud COVID-19 vaktsiinidele jätkati ka AstraZeneca vaktsiini ohutusandmete kogumist. Selle käigus teatas märtsis mitu riiki noorematel inimestel väga harva esinenud trombotsüütide vähesuse ja tromboosi juhtudest AstraZeneca vaktsiiniga vaktsineerimise järgselt. Euroopa Raviamet algatas uurimise, mille tulemusena leiti, et juhtumite seos vaktsiiniga ei

olnud kindel, kuid seda hinnati võimalikuks ja seetõttu jätkati uurimist. Üldist kasu ja riski suhet AstraZeneca vaktsiini kasutamisel hindas Euroopa Raviamet positiivseks.

Alates 18.03.2021 soovitas immunoprofülaktika ekspertkomisjon kasutada AstraZeneca vaktsiini eelkõige üle 60-aastaste vaktsineerimiseks. Immunoprofülaktika ekspertkomisjon arutas uuesti AstraZeneca vaktsiini kasutust 05.04.2021 ja selle tulemusena otsustati, et juba esimese AstraZeneca vaktsiinidoosi saanute puhul tuleks vaktsineerimiskuur kindlasti lõpetada AstraZeneca vaktsiiniga. Komisjon soovitab esimesi doose alla 60 aastastele inimestele AstraZeneca vaktsiiniga mitte teha kuni on olemas täiendavad andmed trombotsüütide vähesuse ja tromboosijuhtude tekkemehhanismi kohta, mis võimaldaks selle tekke riski vähendada.

Jansseni vaktsiin

Jansseni vaktsiin „COVID-19 vaccine Janssen“ sai EL müügiloa 11.03.2021. Esimesed vaktsiinidoosid jõudsid Eestisse 13.04.2021. Euroopa Raviamet oli selleks ajaks juba alustanud uurimist seoses haruldase tromboosi ja trombotsütopeenias juhtudega pärast Jansseni vaktsiiniga vaktsineerimist Ameerika Ühendriikides. Tootja informeeris sellest 14.04.2021 EL liikmesriike ja andis teada ajutisest tarnete peatamisest kuni Euroopa Raviameti uue hinnanguni. Lisaks soovitas tootja oodata vaktsiini kasutuselevõttuga.

Vaktsiiniomaduste kokkuvõtte ja pakendi infoleht on kättesaadavad siin:

https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/covid-19-vaccine-janssen-epar-product-information_et.pdf

Lisa 3. Inimesed, kellele tervises seisundi tõttu on mõistlik vaktsineerimist pakkuda haiglas

Täiskasvanute ja >16 aastaste laste riskirühmad

Täiskasvanud:

- hemodialüüsi patsiendid;
- onkoloogilised haiged, kes saavad keemia-või kiiritusravi;
- reumaatilised/süsteemse sidekoehaigustega patsiendid, kes saavad bioloogilist ravi;
- tuberkuloosipatsiendid ja psühhiaatrilised haiged, kes pikalt haiglaravil;
- organsiirdamise läbinud patsiendid;
- *Sclerosis multiplex*'i bioloogilist ravi saavad patsiendid;
- organsiirdamisele minevad patsiendid;
- primaarse immuunpuudulikkusega patsiendid;
- tsüstilise fibroosiga patsiendid.

>16 a vanused krooniliste haigustega lapsed:

- rasvumus;
- raske geneetiline haigus;
- raske neuroloogiline haigus;
- raske ainevahetushaigus;
- kaasasündinud südamerike;
- diabeet;
- krooniline neeruhaigus;
- krooniline maksahaigus;
- astma jt kroonilised kopsuhaigused;
- primaarne ja sekundaarne immuunpuudulikkus (ka ravimitest indutseeritud).

Lisa 4. Miinimumnõuded suuremahulisemate COVID-19 vastu vaksineerimiste korraldamiseks väljaspool tervishoiuteenuse osutamise tegevuskohta

1. Üldnõuded

- Immuniseerimise korraldab tervishoiuteenuste korraldamise seaduse alusel antud kehtiva tegevusloaga tervishoiuteenuse osutaja/osutajad.
- Tervishoiuteenuse osutaja peab teavitama Terviseametit kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kavatsusest korraldada immuniseerimisi väljaspool tervishoiuteenuse osutaja Terviseameti registris registreeritud tegevuskohta vähemalt üks nädal enne planeeritavat tegevust, esitades alljärgnevad andmed:
  - vaksineerimiskeskuse nimetus, aadress, registratuuri telefoni number;
  - kontaktisik (nimi, ametikoht, telefoni number, e-mail);
  - andmed vaksineerimiskeskuse personali kohta (arstide arv; õdede arv; abipersonali arv);
  - immuniseerimise teostajate andmed (nimi, eriala (arst/õde/ämmaemand), asutus, immuniseerimisalase koolituse läbimise kuupäev, koolitaja);
  - vaksineerimiskeskuse tööajad;
  - link vaksineerimiskeskuse kodulehele või alternatiivsele kodulehele, kus on avaldatud info vaksineerimiskeskuse kohta (olemasolul).
- Tervishoiuteenuse osutaja nimel teeb vaksineerimise toimingud Terviseametis registreeritud arst, õde või ämmaemand, kes on läbinud immuniseerimisalase koolituse vastavalt Sotsiaalministeeriumi poolt heakskiidetud programmile ja kellel on selle kohta kehtiv tunnistus.
- Vaksineerimisteenus osutamine (sh vaktsiinide käitlemine) toimub tervishoiuteenuste korraldamise seaduses, ravimiseaduses, nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduses ning nende seaduste alusel kehtestatud määrustes esitatud nõuete kohaselt.
- Patsientide registreerimine immuniseerimisele toimub vastavalt Eesti Haigekassa korraldustele telefoni kaudu või läbi digiregistratuuri.

2. Nõuded ruumidele ja vahenditele

- Vaksineerimiskeskuses peab olema eraldi ooteala, ala immuniseerimiseks ja ala patsientide 15-minutiliseks jälgimiseks pärast vaksineerimist.
- Ruumid peavad võimaldama hoida patsientidel omavahelist distantsi, välja arvatud sama leibkonna liikmetel.
- Ruumides peab olema kätepesu ja käte antiseptika võimalus.
- Tööpinnad peavad olema vett taluvast materjalist, et võimaldada niisket koristamist ja desinfitseerimist.
- Eraldi peab olema ala vaktsiinide ettevalmistamiseks.
- Vaksineerimiseks peab olema eraldi ruum või muu eraldamise võimalus, et oleks tagatud vajalik privaatsus ja teenuse kvaliteetne osutamine ja valmisolek immuniseerimisest tulenevate komplikatsioonidega (ka eluohtlike komplikatsioonidega) tegelemiseks.

- Ruumis peab olema tagatud piisav valgustus, mis võimaldab tervishoiutöötajal nõuetekohaselt vaktsineerimist läbi viia.
- Vaktsineerimisruumis peab olema piisav ventilatsioon või õhutamise võimalus.
- Vajalikud vahendid immuniseerimisteenuse läbiviimiseks:
  - laud;
  - tool;
  - külmik või termokonteiner vaktsiinide hoidmiseks;
  - prügikast jäätmete jaoks;
  - nõuetele vastav konteiner ohtlike jäätmete kogumiseks ja hoiustamiseks sh konteiner teravatele-lõikavatele vahenditele;
  - vahendid naha antiseptikaks ja pindade desinfektsiooniks;
  - võimalus patsiendi lamama asetamiseks;
  - plaastrid;
  - kindad;
  - maskid;
  - tervise infosüsteemi immuniseerimisandmeid nõuetekohaselt edastada võimaldav IT-tarkvara ja seadmed;
  - COVID-19 vaktsiinide kasutamist juhised eesti keeles;
  - COVID-19 vaktsiinide infolehed eesti ja vene keeles.
- Esmaabivahendid immuniseerimise võimalike kõrvaltoimete, sealhulgas anafülaktilise šoki, raviks:
  - vahendid veenitee rajamiseks;
  - ühekordne hapnikumask, AMBU kott ja hapnikuballoon;
  - vererõhuaparaat;
  - pulssoksümeeter (või monitor);
  - kell sekundi lugemisvõimalusega;
  - žgutt;
  - spaatel;
  - lamp kurgu vaatluseks;
  - vajalikud ravimid: adrenaliin, antihistamiinikumid (klemastiin, loratadiin jms), glükokortikosteroidid (prednisoloon, deksametasoon), kristalloidi infusioonilahused minimaalselt 2 liitrit;
  - anafülaksia käsitusjuhised (vt p 6).

3. Infektsioonikontrolli nõuded

- Tervishoiuteenuse osutajal peavad olema juhendid, milles on käsitletud kätehügieeni, köha etikett, isikukaitsevahendite kasutamine, töökeskkonna puhastamine ja desinfitseerimine ning jäätmekäitlus. Need peavad olema kõigile töötajatele kättesaadavad, töötajad peavad olema koolitatud.
- Immuniseerimise teostaja peab olema teadlik ülaltoodud nõuetest ning neid järgima.
- Immuniseerimise teostaja peab kandma kirurgilist maski.
- Immuniseerimise teostaja ei tohi olla ägeda respiratoorse infektsiooni tunnuseid, samuti ei tohi ta olla COVID-19 kinnitatud haige lähikontaktne.
- Vaktsineerimiskeskuses peab olema tagatud võimekus COVID-19 nakkusriski hindamiseks (kliendi küsitlemine/tervisedeklaratsioon, visuaalne kontroll, temperatuuri mõõtmine).
- Vaktsineerimiskeskusesse sisenemisel palutakse kliendil teostada käte antiseptika ning talle antakse kirurgiline mask, jälgides, et klient selle korrektselt paigaldaks.

- Ägeda respiratoorsete haigussümptomitega inimesi ei teenindata, nende immuniseerimine lükatakse edasi.
- Teadaolevaid COVID-19 haigestunud inimesi ja viimase 10 päeva jooksul haigestunuga lähikontaktis olnud inimesi käsitletakse vastavalt Terviseameti juhiste, nende immuniseerimine lükatakse edasi.

4. COVID-19 vaktsiinide käitlemise nõuded

- COVID-19 vaktsiinide transportimine, säilitamine, kasutamine ja kasutuskõlbmatuks muutunud vaktsiinide hävitamine toimub ravimiseaduses sätestatud alustel ja korras ning vastavalt müügiloa hoidja või tootja kehtestatud nõuetele.
- Vaktsiinide mitmedoosiliste viaalide kasutamisel tuleb tagada aseptika ja külmahela toimimine kõikide kasutuskordade jooksul.
- Vaktsiinide mitmedoosiliste viaalide avamise järel tuleb neid säilitada müügiloa hoidja või tootja kehtestatud nõuete kohaselt. Avatud vaktsiini mitmedoosilist viaali võib kasutada müügiloa hoidja või tootja määratud aja jooksul (vt Lisa 2).
- Mitmedoosilise viaali avamise aeg ja lubatud kasutamise aeg peab olema pakendile märgitud.
- Immuniseerimise teostaja peab olema eelnevalt vaktsiini käitlemise nõuetega tutvunud.

5. Patsiendi käsitluse nõuded

- Immuniseerimise läbiviimisele peab vahetult eelnema immuniseerimise ajutiste ja püsivate vastunäidustuste tuvastamine, mille eest vastutab immuniseerimist teostav tervishoiutöötaja. Immuniseerimise teostaja selgitab patsiendile või tema seaduslikule esindajale immuniseerimise vajalikkust, teavitab teda immuniseerimisega kaasneva võimalikest kõrvaltoimetest ja nõustab muudes immuniseerimisega seotud küsimustes.
- Enne immuniseerimist antakse patsiendile vaktsiini pakendi infoleht jm infomaterjalid.
- Minestusjärgsete traumade vältimiseks süstitakse patsienti istuvas asendis.
- Vaktsineerimiskeskuses jälgitakse patsienti 15-20 min pärast vaktsineerimist.
- Vaktsineerimisjärgsete terviseprobleemide tekkimise korral võib patsient vajadusel pöörduda nõu saamiseks vaktsineerija või oma perearsti poole või helistada perearsti infotelefonile 1220. Kriitilistel juhtudel tuleb kutsuda kiirabi (tel. 112).

6. Anafülaksia käsitlusjuhised

- Asetada inimene lamama, jalad ülespoole, teadvuseta oleku korral asetada vasemale küljele.
- Tagada vabad hingamisteed, võimalusel hapniku manustamine.
- Manustada adrenaliini 1 mg/1 ml süstelahust² lihasesse 0,5 ml/doos.
- Kui seisund ei parane, siis võib adrenaliini annust korrata 5 minutiliste vahedega.
- Nii kiiresti kui võimalik tuleb kutsuda kiirabi (tel 112) ja patsient hospitaliseerida. Isegi kui seisund esialgse raviga paraneb, ei ole välistatud anafülaksia kordusepisoodide teke 24 tunni jooksul.
- Vajadusel alustada elustamise ABC võtetega: kaudne südamemassaaž ja kunstlik hingamine suhtes 30:2.
- Kohe peale adrenaliini manustamist rajada veenitee. Voluumeni täitmiseks infusioonravi 0,9% NaCl lahusega 1-2 l täiskasvanul. Vajadusel korda boolust.

² Ampullil võib olla märged, et on 0,18% lahus. See tähendab, et 1 ml lahust sisaldab 1,8 mg adrenaliinbitartraati, mis vastab 1 mg adrenaliinile. Annused kohandamist ei vaja.

Lisa 5. COVID-19 vaktsiinide hankimine Eestile

Eesti osaleb COVID-19 vastaste vaktsiinide EL ühishankes. Ühishanke läbiviimiseks on sõlmitud kokkulepe³ koos lisaga⁴, mis volitab Euroopa Komisjoni hankima liikmesriikide nimel COVID-19 vaktsiine. Kõikide liikmesriikide esindajad osalevad EL ühishanke juhtkomisjonis.

EL ühises vaktsiiniportfellis on kaheksa vaktsiinkandidaati. Euroopa Komisjon on sõlminud 06.04.2021 seisuga eelostulepingud järgmiste vaktsiinitootjatega – AstraZeneca, Sanofi, Janssen Pharmaceutica NV, Pfizer/BioNTech, Curevac ja Moderna. Sanofi eelostulepinguga ühinemise saab otsustada hiljem, ülejäänud eelostulepingutega, millega liitumine tuli otsustada viie tööpäeva jooksul lepingu EL liikmesriikidele saatmisest, on Eesti ühinenud. EL liikmesriikideni ei ole veel jõudnud vaktsiinitootjate Novavax ja Valneva eelostulepingud.

Tabel 4. EL vaktsiiniportfellis olevad vaktsiinitootjad, kelle eelostulepingutega on Eesti ühinenud või kavandanud ühineda ja tehnoloogiad, millel nende vaktsiinid põhinevad.

Tootja	Tehnoloogia	Eesti dooside arv	Inimeste arv
AstraZeneca	adenoviirusvektor	1 330 000 doosi	665 000
Sanofi	valgupõhine	600 000 doosi*	300 000
Janssen Pharmaceutica NV	adenoviirusvektor	300 000	300 000
CureVac	mRNA	659 383 doosi	329 692
Moderna	mRNA	234 467 doosi + 10 000 lisadoosi	117 234 + 5 000
Pfizer/BioNTech	mRNA	603 876 doosi + 350 000 lisadoosi + 293 084 lisadoosi*	301 938 + 321 542
Novavax	valgupõhine	293 084 doosi*	146 542
Valneva	inaktiveeritud	88 000 doosi*	44 000
KOKKU		4 761 894	2 530 948

*- eelostulepingud, mille puhul ei ole liikmesriikide vaheline dooside jaotus veel lõplikult kokku lepitud ja võivad seetõttu muutuda või ei ole eelostulepingut veel sõlmitud.

Vabariigi Valitsuse heakskiidul kavandab Eesti ühineda kõigi vaktsiinitootjate eelostulepingutega EL vaktsiiniportfellis sarnaselt teistele liikmesriikidele, et maandada võimalikke riske, mis võivad realiseeruda EL müügiloa taotlemisel või vaktsiini tootmisel või tarnimisel. Iga lepinguga ühinemise otsustamise hetkel või lisadooside tellimisel hinnatakse täiendavate vaktsiinide ostmise vajadust.

Enne EL müügiloa saamist ei ole täpsemalt teada vaktsiinide kõik omadused ja efektiivsus, sh kui pikaks ajaks vaktsineerimine immuunsuse tagab ja mis vanusgruppide puhul on üks või teine vaktsiin efektiivne. Eeldatavasti on Eestisse jõudvaid vaktsiini koguseid võimalik jaotada mitme aasta peale. Üle jäävaid vaktsiini koguseid on võimalik edasi müüa või annetada.

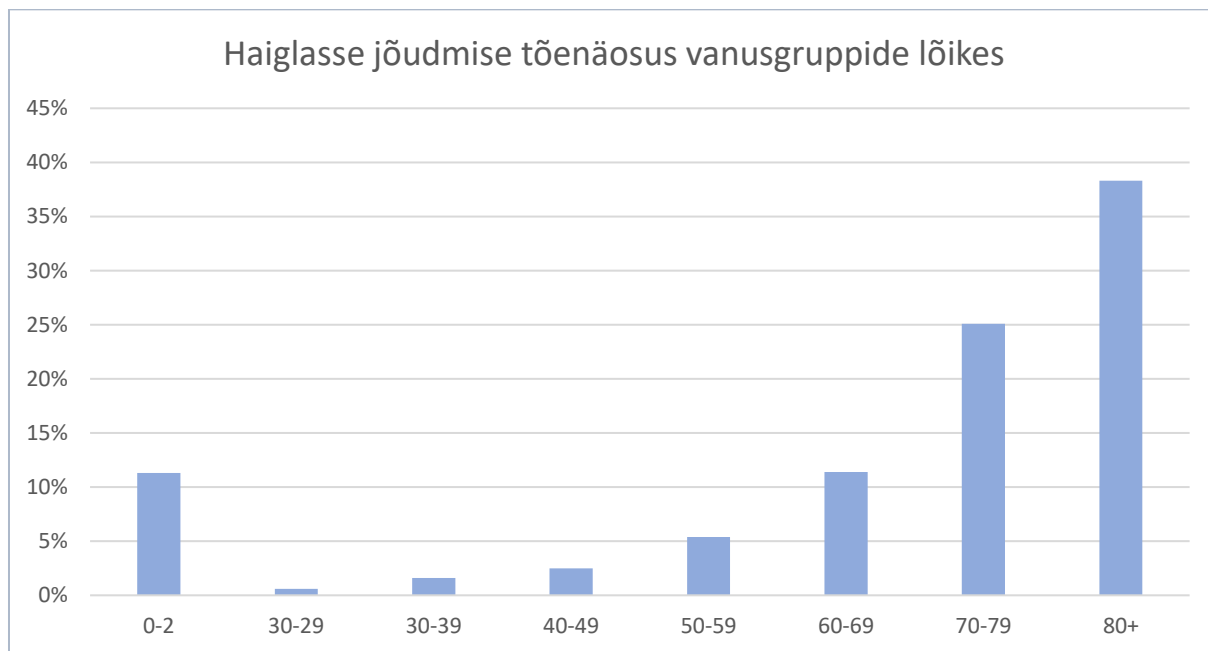
COVID-19 vaktsiinide jõudmine eraturule laiemalt on lähiajal vähetõenäoline või need kogused on väikesed ja kallid. Paljud riigid sõlmivad usaldusväärsete vaktsiinitootjatega eelostulepinguid juba enne müügiloa saamist.

³ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/decision_approving_the_agreement_with_member_states_on_procuring_covid-19_vaccines_on_behalf_of_the_member_states_and_related_procedures.pdf

⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/annex_to_the_commission_decision_on_approving_the_agreement_with_member_states_on_procuring_covid-19_vaccines_on_behalf_of_the_member_states_and_related_procedures.pdf

Lisa 6. Haiglasse jõudmise tõenäosus COVID-19 haiguse tõttu vanusgruppide lõikes

Joonis 3. Haiglasse jõudmise tõenäosus COVID-19 haiguse tõttu seisuga 8.04.2021. Allikas: TEHIK